

Vysoká škola: **Univerzita Karlova v Praze**... Fakulta:.....**Pedagogická fakulta**

Pracoviště:.....**Katedra psychologie**..... Akademický rok:.....**2018/2019**.....

POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE

jméno**Mgr. Veronika Franzová**

obor**Pedagogická psychologie**

Název disertační práce:

.....**Komunikace v asymetrickém vztahu zdravotníka a pacienta**.....

Školitel: PhDr. Miroslav Rendl, CSc.

Hodnocení:

Autorka zpracovala práci na relativně velmi citlivé téma, které je však zajímavé nejen klinicky, ale také teoreticky. Pohled pacienta je přitom tématem dlouhodobě v minulosti odsouvaným a bagatelizovaným, ačkoli v posledních dvou dekadách jsme svědky již podstatně vyrovnanějšího přístupu a někdy až překlopení do opačně nevyvážené diskuse zapomínající na to, že zdravotníci jsou také lidé a také profesionálové mající svá práva. Nicméně to platí spíše pro západní Evropu, než pro Evropu střední či východní, kde přetrvávají komunikační vzorce odpovídající druhé polovině minulého století. Je proto zcela na místě se tématem zabývat a zviditelňovat jej. Autorka současně svojí prací prokázala schopnost připojit se k tematickému proudu a existujícím aktivitám a respektovat přitom základní rámec vytvořený v předchozím období.

Teoretická část:

Teoretická práce je provedena standardně a respektuje plně zvolené téma. Autorka zde prokázala svoji schopnost dobře zpracovat velký objem zdrojové a povětšinou též recentní literatury a úspornou formou (přitom kvalitně a přehledně) provést přehled podstatného ve vztahu tématu. Dobře je zvolena struktura a čtenář je přiměřeně seznámen se základními koncepty jak v rovině teorie, tak s v praktické rovině přehledem současných poznatků. Teoretická část patří k jejím silným stránkám a celkový přehled jak literatury, tak obecně seřídění a prezentace současného stavu, je obdivuhodný. Trochu slabší částí celé práce je pomezí mezi její teoretickou a praktickou se zaměřením na tuzemský systém zdravotnictví a jeho specifika z hlediska komunikačního

diskurzu a tradic. Zde by si práce zasloužila větší pozornost a hlubší vhléd – nejde přitom jen o samotný rámec např. nemocničních pracovišť, ale širší rámec výuky medicíny a v ní se odrážejících tradic česko-německých pracovišť a velice delikátního komunikačního a terminologického staletého vývoje. Samozřejmě pak je potřeba také lépe uchopit a pochopit vliv socialistického zdravotnictví a proměny, jimiž prošla medicína právě vlivem minulého režimu a pohledu na pacienta i zdravotní péči. Některé z nálezů by byly mnohem lépe interpretovatelné a kontextuálně ukotvené právě zohledněním těchto vlivů – speciálně pak v případě velkých nemocnic. To je možná výzva pro autorku pro další práci a možnosti co se získaným materiálem.

Klinicko-výzkumný rozměr práce/empirická část:

Všechny základní části jsou popsány odpovídajícím způsobem a skvěle strukturovány. Aplikace zvolených metod i schopnost s nimi zacházet je skvělá a autorka je velmi přesvědčivá pokud jde o její akademickou erudici. Dílčí části, použití zakotvené teorie a dalších metod, mě naplňuje nadšením, že opravdu její pracoviště dokázalo otisknout svoji skvělou tradici kvalitativního přístupu do PGS výchovy nových badatelů a že dosahují studenti takovéto úrovně. Jde o velmi zajímavé a publikovatelné nálezy i pro kvalitnější časopis a doufám, že autorka tuto ambici má. Moc se mi líbí schopnost vytvářet významové, velmi výstižné a ilustrativní zkratky a dobře volit příklady a vysvětlovat vztahy mezi identifikovanými fenomény. Můj komentář ke slabině teoretické části pak zde má své zrcadlo. Dobře asi vidět v kapitoly od strany 167 Přínosy....., kde znovu vystupují. Zatímco výzkumně a pro humanitního vědce je práce skvělá, originální a inspirativní, obávám se, že pro zdravotníka a člověka zodpovědného za provoz a řízení zdravotnického zařízení by byla jen velmi těžko uchopitelná, pochopitelná a prakticky aplikovatelná. Nelze v tomto směru uvedený nedostatek autorce mít za zlý – obávám se, že obecně by toto byl problém pro starší a zkušené výzkumníky. Nacházím v tom zobrazení existující propasti mezi možnostmi, jaké dává současná metodologie a výzkum v humanitních vědách a jejich schopností nabídnout tyto možnosti k praktickému využití ve zdravotnictví – jazykem a způsobem, jaký bude pro zdravotnictví akceptovatelný a uchopitelný. Hrubě tento můj komentář zřejmě přesahuje rámec tématu a celé disertační práce. Je možná spíše určen pro autorku k zamyšlení, reflexi a inspiraci pro další práci. Když jsem viděl a opakovaně vidím velikou insuficienci v iniciativě směřující např. ke změnám výuky psychosomatiky, komunikaci psychosomatických témat a obecně témat vztahu lékař a pacient, komunikace mezi lékařem a pacientem, etiky v medicíně atd., stále dokola si musím s pokorou opakovat, že to není pouze problém lékařů a medicíny. Je zcela zřejmé, že to je výrazně také o našem problému, jak tato témata komunikujeme a jak jsme schopni (ne)respektovat jejich (lékařů) způsob uvažování a východiska. Tedy zda jim umíme skutečně zprostředkovat to, co podobnými studiemi zjišťujeme a co to v praxi znamená a jak s tím pracovat. To je možná také závěr mého posudku – tedy otázka, zda do budoucna bude např. možné zkoumat pouze jednu část tématu (pohled pacienta), bez té druhé (pohled zdravotníka). Autorka to úžasně vyřešila těmi anti-typy v podobě několika participantů „obojetníků“ – tedy lékařů v roli pacienta. Skvělé řešení. Nicméně z rozhovorů se zdá, že sice došlo ke kýženému nárazu a reflexi, ale že je mají lékaři problém pojmenovat a do větší hloubky s ním pracovat, tedy že i to má své limity. Ale je to bezpochyby dobré a chytré řešení ve výběru osob.

Závěr:

Paní magistra Franzová jednoznačně dle mého názoru prokázala, že dokáže samostatně pracovat s odbornou literaturou, navrhnout a provést výzkumnou studii v intencích požadavků kladených na disertační práce. Prokázala velkou míru tvůrčích schopností, pečlivosti a kritického uvažování a zdařile se zhostil náročného interdisciplinárního tématu. Tedy dle mého názoru si zcela zaslouží hodnocení „prospěla“ a její práci mohu s klidným svědomím doporučit k dalšímu procesu obhajoby.

Disertační práci doporučuji k obhajobě.

.....
Prof. PhDr. Michal Miovský, Ph.D.
Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN

VPraze ... dne ...2. ledna...2019...